

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Ş.YA.-00/1 (ÖNARAŞTIRMA)

Karar Sayısı : 00-25/258-140

Karar Tarihi : 04.07.2000

A- DOSYA KONUSU: Bölgesindeki yeniden satıcılar üzerindeki uygulamaları ile Fruko, Tamek, Pepsi-Cola ve Yedigün Kadirli Başbayisi İbrahim Döğüşçü tarafından 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiası.

B- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU.

Üyeler : Dr. Kemal EROL (İkinci Başkan), Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

C- RAPORTÖRLER: Şahin YAVUZ, Bülent GÖKDEMİR.

D- ŞİKAYET EDENLER:

- Ahmet NOMANOĞLU (Nomanoğlu Bakkaliyesi)
Pazar Mah., Dervişpaşa Cad., No:109/A, Kadirli/OSMANİYE
- Ahmet KÖSECE (Burak Ticaret)
C.Topel Mah., Osmaniye Cad., No:14, Kadirli/OSMANİYE
- Eşref KÜÇÜKYILMAZ (Yılmaz Ticaret)
Pazar Mah., Park Cad., Kadirli/OSMANİYE
- Galip KADIOĞLU (Kadioğlu Ticaret)
7 Mart Mah., Andırın Cad., Mezarlık Karşısı, Kadirli/OSMANİYE
- Süleyman AKDAĞ (Akdağ Pazarlama)
Pazar Mah., Park Cad., No:18, Kadirli/OSMANİYE
- Kasım YASDI (YASDIOĞLU Ticaret)
Pazar Mah., Eski Sebze Hali İçi, No:69, Pazar Mah., Park Cad., Kadirli/OSMANİYE

E- HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

- Fruko, Tamek, Pepsi-Cola ve Yedigün Baş Bayii İbrahim DÖĞÜŞÇÜ
Köprübaşı Belediye Dükkanları, Kadirli/OSMANİYE

F- İDDİALARIN ÖZETİ:

Kadirli ilçe merkezi ve çevresinde Fruko - Tamek Meşrubat Pazarlama ve Ticaret A.Ş.'nin ürettiği Pepsi-Cola, Tamek, Yedigün gibi meşrubatların münhasır dağıtıcısı olan Fruko, Tamek, Pepsi-Cola ve Yedigün Kadirli Başbayii sahibi İbrahim Döğüşçü'nün, söz konusu ürünleri kendisinden değil de Adana'da bulunan çeşitli bayilerden satın aldıkları ve bu yolla haksız kazanç sağladıkları gerekçesiyle mahkemeye başvurduğu ve T.C. Kadirli Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 22.07.1999 tarih ve 1999/97-98 sayılı kararı ile yetkili bayi dışındaki yerlerden alınan içecek kolaların üzerine satışlarının durdurulması için ihtiyati tedbir konulduğu ve bu yolla mağdur edildikleri.

G- DOSYA EVRELERİ:

Dosya konusu iddia ile Kurum kayıtlarına 11.08.1999 tarih, 2594 sayı ile giren ve Kadirli'de faaliyet gösteren 6 teşebbüs sahibinin imzasını içeren şikayet başvurusu üzerine, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 55/1'inci maddesi uyarınca hazırlanan 12.01.2000 tarih, D3/1/Ş.YA.-00/1 sayılı İlk İnceleme Raporu, 25.01.2000 tarih, 00-4 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, 00-4/34-16 sayılı karar ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1'inci maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Anılan karar uyarınca ve 4054 sayılı Kanun'un 40'inci maddesi uyarınca, Raportörler Şahin YAVUZ ve Bülent GÖKDEMİR tarafından düzenlenen 15.06.2000 tarih, D3/Ş.YA.-00/2 sayılı Önaraştırma Raporu, 00-25 sayılı Kurul toplantısında ele alınmıştır.

H- RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:

Dosya konusuna ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikayetin reddedilmesi gerektiği .

İ- DEĞERLENDİRME:

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere oluşturulan Rekabet Kurumu, idari ve mali özerkliğe sahip idari bir kurum niteliğindedir.

Söz konusu olayda, Kadirli bölgesinde Fruko – Tamek ürünlerinin yeniden satışı konusunda faaliyet gösteren yetkili ana dağıtıcı, sağlayıcı teşebbüs ile yaptığı anlaşmaya dayanarak, bölgesinde mutlak olarak topraksal korumaya sahip olduğu savından hareketle, diğer yeniden satıcıların (toptancı) bölge dışından temin ettikleri malları bölge içinde satmalarının, mevcut anlaşma hükümleri dolayısıyla haksız

kazanç sayılması gerektiği iddiasıyla mahkemeye başvurmuş ve talebi mahkemece ilk aşamada kabul edilip, konu ile ilgili ihtiyati tedbir alınmasına karar verilmiştir.

Davacı, faaliyet gösterdiği bölgede tek satıcı olmasını ve başka yeniden satıcıların diğer bölgelerden aldıkları ürünleri o bölgede satmalarının, sağlayıcı teşebbüs Fruko – Tamek Meşrubat Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ile yaptığı anlaşma dolayısıyla mümkün olmadığını ileri sürmektedir. Mezkur yeniden satıcılık anlaşmasının 1 inci maddesinde "...piyasa ve BAYI'nin faaliyet durumuna göre FRUKO – TAMEK aynı satış bölgesinde doğrudan doğruya veya başka araçlar marifetiyle de mamullerinin satış ve tevzii cihetine gidebilecektir..." hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm yeniden satıcıya tahsis edilen bölgenin münhasır bölge olma özelliğini ortadan kaldırmaktadır. Kaldı ki; yapılan anlaşma tek elden dağıtım anlaşması niteliğinde olsa ve yeniden satıcıya münhasır bölge tahsis edilmiş olsa bile, sağlayıcının ya da yeniden dağıtıcının satışa sunulan malların belirlenmiş bölgeler arası ticaretini (paralel ticaret) fiili ya da anlaşma yoluyla engelleyebilmesi veya tek elden dağıtım anlaşması hükümlerinin bu şekilde yorumlanabilmesi mümkün değildir. Böyle bir uygulama, 4054 sayılı Kanun'un 5 inci maddesi doğrultusunda çıkarılan grup muafiyet tebliğlerinin izin verdiği rekabet sınırlamaları kapsamını aşacağından, aynı Kanun'un 4 üncü maddesinde sayılan yasaklar kapsamına girecektir.

Diğer taraftan, gerek marka sahibi Fruko – Tamek'in, gerekse Kadirli bölgesinde markasını kullanmasına izin verdiği bölge bayisinin marka hakkına dayanarak da, diğer bölgelerde satışa sunulmuş mamullerin üçüncü kişiler tarafından Kadirli bölgesinde tekrar satışa sunulmasını (paralel ticaret) önleme yetkisi ve hakkı bulunmamaktadır.

Belirlenmiş bölgeler arası paralel ticaretin engellenmesi, 4054 sayılı Kanun'nun yasak saydığı fiillerden olup, grup muafiyetleri tebliğlerinin de izin verdiği rekabet sınırlamaları arasında bulunmamaktadır. Ancak, şikayet konusu olayda paralel ticaretin engellenmesine ilişkin rekabet kısıtlaması teşebbüsler arası bir anlaşma ya da uygulama ile değil, bizatihi mahkeme kararıyla olmaktadır.

Rekabet ancak teşebbüs niteliğine sahip gerçek ve tüzel kişilerin tek başlarına ya da birlikte davranışları dolayısıyla engelenir, bozulur ya da kısıtlanırsa 4054 sayılı Kanun kapsamına girmektedir. Yargı yerlerinin ya da idarenin düzenleyici birimlerinin, teşebbüs niteliği haiz olmadan alacağı kararlar veya yapacağı işlemler dolayısıyla rekabet kısıtlanırsa, Kanun hükümleri uygulanamayacak ve ilgililer hakkında zorlayıcı bir işlem tesis edilemeyecektir. Kaldı ki; Anayasa'nın 138 inci maddesinin son fıkrasında, "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." denilmek suretiyle yürütmeye göre yargıya tanınan üstünlük vurgulanmaktadır. Şikayet konusu olayda; her ne kadar 4054 sayılı Kanun açısından çelişkili bir durum mevcut olsa da, rekabetin kısıtlanması sonucunu doğuran olayın yargı kararı doğrultusunda oluşmuş olmasından dolayı, şikayetle ilgili bir işlem yapılamamaktadır.

J- SONUÇ:

Dosya mevcudu bilgi ve belgeler ile yukarıda özetlenen değerlendirmeler doğrultusunda;

- a) Rekabet Kurulu'nun, şikayet konusu olayla ilgili olarak Kadirli Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilmiş olan ihtiyati tedbir kararı üzerinde hukuka uygunluk açısından bir denetim yetkisi bulunmadığına;
- b) Şikayet edilen Kadirli Başbayisi İbrahim DÖĞÜŞÇÜ ile sağlayıcısı Fruko-Tamek Meşrubat Pazarlama ve Tic. A.Ş. arasında akdedilmiş bayilik sözleşmesinde 4054 sayılı Kanun'u ihlal eder nitelikte bir unsurun bulunmaması dolayısıyla, şikayet edilen İbrahim DÖĞÜŞÇÜ'nün şikayete konu eyleminin, 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde sözü geçen teşebbüsler arası rekabete aykırı bir anlaşma ya da uyumlu eyleme dayalı bir ihlal olarak değerlendirilemeyeceğine;
- c) 4054 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamında değerlendirilebilecek bir "hakim durum"un bulunmadığına;

bunun sonucu olarak bir rekabet ihlalinin tespit edilmemiş olması nedeniyle sözkonusu şikayet başvurusuna ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.